

Art deco – Budapest–Sanghaj

→ **Hudec László:**
Park Hotel, Sanghaj /
László Hudec:
Park Hotel, Shanghai
[1934]

2015 novemberében különleges eseménysorozatnak volt a helyszíne Kína egyik legizgalmasabb metropolisza, Sanghaj. Az 1991-ben, Miami-ban alapított és mára valóban világszervezetté váló International Coalition of Art Deco Societies (ICADS) kétévénként rendezi meg konferencia-előadások, városismereti séták és látványos gálavacsorák közepette zajló világkongresszusait olyan nagyvárosokban, amelyek az art deco stílusköréhez sorolható, számottevő építészeti emlékekkel büszkélkedhetnek. A szervezet küldetése, hogy hangsúlyozza az art deco stílus nemzetközi jelentőségét, feltérképezze, felmérje annak emlékeit, biztatva ezzel a hivatalos műemlékvédelem és a magánszféra képviselőit az értékmegőrzésre, az ebben rejlő turisztikai és gazdasági lehetőségek szem előtt tartásával.

Havanna után, a 13. World Congress-t befogadó Sanghaj nem véletlenül került az ICADS érdeklődésének középpontjába. Az ópiumháborúkat követő kényszerű nyitás után Sanghaj a századelőre a legdinamikusabban fejlődő kínai kereskedővárossá lett, ahol az egyre-másra terebélyesedő európai és amerikai kolóniák – hozva magukkal a divatos ízlést és hozzá a tőkét – a helyi kulturális hagyományoktól merőben különböző, egészen magas színvonalú, nyugatias épített környezetet alakítottak ki. Ebben vitathatatlanul jelentős szerepe volt a magyar-szlovák származású Hudec László (1893–1958) hihetetlenül kiterjedt, gyakorlatilag teljes egészében Sanghajhoz kötődő építészeti tevékenységének is. Hudec 1918-ban, az orosz hadifogságból megszökve jutott el Sanghajba, ahol hamar egy brit építész alkalmazásába került, majd 1925-től önálló irodát vezetett. Életműve lenyűgöző: több mint száz alkotása született a húszas, harmincas években, és ebből több mint hatvan még ma is áll. Respektusa a kínai építészeti történetében valóban meggyőző. Az ő személye adta a lehetőséget, hogy Magyarország is csatlakozhasson a sanghaji art deco kongresszus eseményeihez.

A Hudec hagyatékát gondozó és feldolgozó, mun-

Fotó: Kovács Dániel

kasságát különböző kiállításokkal, kiadványokkal és egyéb projekkel a nemzetközi szinten is nyilvánossá és népszerűvé tevő Hudec Kulturális Alapítvány kurátorának, Csejdy Virágnak a kezdeményezésére és irányításával Magyarország egy kísérő rendezvénnyel járult hozzá a World Congress programsorozatához. A kétnapos konferencia az alapítvány és Magyarország Sanghaji Főkonzulátusa, illetve a kulturális kapcsolatokért felelős Szentmártoni Livia kulturális konzul példaértékű együttműködése és munkája nyomán jött létre – a Nemzeti Kulturális Alap és a Külgazdasági és Külügyminisztérium anyagi hozzájárulásával.

Hudec László:
Green House, Sanghaj /
László Hudec:
Green House, Shanghai
 [1938]
felújítás: 2010–2014 /
Restoration:
 2010–2014

Jing'an templom
 a Nanjing Road-on,
 a buddhista építészeti
 sanghaji szimbóluma,
 a háttérben felhő-
 karcolóval, Sanghaj,
 2015 / The Jing'an
 Temple on Nanjing
 Road, the symbol
 of Buddhist architecture
 in Shanghai,
 with skyscrapers
 in the background.
 Shanghai, 2015

A konferenciának otthont adó épület már önmagában ínyencség volt az eseményen részt vevőknek. A belvárosi villaépület, az úgynevezett Green House (Zöld Ház) Hudec egyik legszebb modern háza, amelyet egy kínai iparmágnás, D. V. Woo (magyar népszerű átírással: Vu) és családja számára 1935-ben tervezett, s melynek elkészültéről még a neves magyar szaklap, a *Tér és Forma* is beszámolt 1939. évi 4. számában (53–58. o.). Az elmúlt néhány évben mintaszerűen, kívül-belül felújított és rekonstruált épület ma a Shanghai Urban Planning and Design Research Institute (SUPDRI) használatában van. A konferencia szervezői komoly fegyverténynek könyvelhették el, hogy az egyébként vaskalapos szigorral kezelt reprezentatív épület gazdáit sikerült megnyerni a konferencia befogadására. Az *Art deco – Budapest–Sanghaj* címmel zajló konferencia kínai előadói között szerepelt Xi Wenqin (Hszi Ven-csin), a SUPDRI igazgatója, aki a Green House rekonstrukciójának izgalmas folyamatát mutatta be. Michelle Qiao (Csiao) újságíró és Hudec-kutató, a *Shanghai Daily* munkatársa és Hua Xiahong (Hszia-hung) építész, a Tongji (Tung-

Hudec László:
A Green House
fogadótere, Sanghaj /
László Hudec:
The reception hall
of the Green House,
Shanghai

csi) Egyetem professzora elsősorban a Sanghaj városképét meghatározóan alakító Hudec szerepéről beszélt. Hudec személyiségéről, családi háttéréről, személyes és szakmai kapcsolatairól adott elő Csejdy Virág is, a projekt egyik fő szervezője. A további előadók, Kovács Dániel művészettörténész, a Kortárs Építészeti Központ munkatársa, valamint e sorok írója a közép-európai art deco sajátos jelenségeire, kiemelkedő hazai alkotóira és alkotásaira koncentrálnak, irányították a közönség érdeklődését a magyar art deco nemzetközi mércével mérve is figyelemre méltó eredményeire. Az előadások sorában fontos szerepet kapott Tar Juditnak, a Falk Art Fórum alapító tagjának bemutatója, amelyben a budapesti régiségkereskedelem lehetőségeit tárta fel az érdeklődőknek, gyűjtőknek, üzletembereknek.

Sanghaj különös város: a pazarló luxus elegyedik az európai szemmel nehezen befogadható kisszerű és szegényes giccsel. De az igény a kulturális körök és

→
**Nanjing Road –
 Sanghaj esti fényei,
 2015 / Nanjing
 Road— Evening lights
 of Shanghai, 2015**

lehetőségek tágitására határozottan érzékelhető. A konferenciák az ismeretszerzésen túl mindig jó alkalmat szolgáltatnak a kapcsolatteremtésre, meglévő ismeretségek felfrissítésére, együttműködések kibontakoztatására, diplomáciai kapcsolatok erősítésére. Már most látszik ennek az eseménynek a hozadéka: a konferenciát követő hetekben több kínai szakember, aki részt vett a Green House-béli előadásokon, látogatást tett Magyarországon keresve az intézményes továbblépés, a közös programok lehetőségét. És meggyőző érvként hatott a World Congress szervezői számára is annak indoklására, hogy a közeli jövőben – talán már 2019-ben, sok év után újra Európában – Budapest legyen a helyszíne egy hasonló, nagyszabású és rangos kongresszusnak.

HORÁNYI ÉVA
 művészettörténész,
 az Iparművészeti Múzeum főmuzeológusa